Gemeente Meppel

Raadsvoorstel

Agendapunt	Vertrouwelijkheid	Datum vastgesteld	Registratienummer
5.3	Openbaar	25 augustus 2026	3620168

Onderwerp

Onderwijsachterstandenbeleid 2027-2030

Voorgesteld raadsbesluit

1. Het *Onderwijsachterstandenbeleid 2027-2030: "Korte lijntjes"* vast te stellen;
2. Vanaf 2028 de volledige rijksbijdrage voor het onderwijsachterstandenbeleid jaarlijks te reserveren voor het bestrijden van onderwijsachterstanden.

Inleiding en context

In Nederland hebben alle kinderen recht op goed onderwijs en een doorlopende ontwikkeling. Helaas hebben niet alle kinderen daarin gelijke kansen. Dit heeft onder andere te maken met de situatie en omgeving waarin zij opgroeien. Op verschillende beleidsterreinen werken we aan gelijke kansen: vanuit jeugd, gezondheid, cultuur, onderwijs en armoedebeleid.

De voorliggende beleidsnota, het *Onderwijsachterstandenbeleid 2027-2030*, gaat specifiek over de wettelijke taken die de gemeente Meppel heeft in het bestrijden van onderwijsachterstanden. Om precies te zijn: het bestrijden van onderwijsongelijkheid die het gevolg is van verschillen in gezinsomstandigheden waarin kinderen opgroeien. Het gaat hier om verschillen in hun sociaal-cultureel milieu. Dit beleidsplan staat in nauwe verbinding met de voorgenoemde beleidsterreinen, want gelijke kansen is niet alleen een onderwijsthema.

Eén keer in de vier jaar wordt het onderwijsachterstandenbeleid van de gemeente Meppel vernieuwd. De nota beschrijft het beleid en de uitvoering daarvan in de planperiode 2027-2030. Ook worden de wettelijke en lokale kaders geschetst, zit er een terugblik in op de afgelopen 4 jaar, beschrijven we de doelen voor 2027-2030 en zijn financiën, monitoring en evaluatie onderdeel van de nota. Het *Onderwijsachterstandenbeleid 2027-2030 i*s een praktisch document: niet alleen het beleid, maar ook de vertaling naar de uitvoering komt aan bod.

Beoogd effect

Het bestrijden van onderwijsongelijkheid die het gevolg is van verschillen in gezinsomstandigheden waarin kinderen opgroeien. Het gaat hier om verschillen in hun sociaal-cultureel milieu.

Toelichting en argumenten

1.1 Het stuk wordt door alle partijen gedragen

Het beleidsstuk is tot stand gekomen op basis van de input van alle partijen die betrokken zijn bij het jonge kind in de gemeente Meppel. Op alle niveaus hebben deelnemers meegedacht: van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang, logopedisten en kleuterleerkrachten tot bestuurders van onderwijsstichtingen. Zij hebben gezamenlijk geformuleerd wat belangrijk is in Meppel, wat goed gaat en wat beter moet. De doelen worden door alle partijen onderschreven.

1.2 Het stuk voldoet aan de wettelijke kaders
Door het uitvoeren van de activiteiten zoals die in het stuk worden beschreven voldoen we aan de wettelijke taken op het gebied van voorschoolse educatie.

1.3 Het kind staat centraal
Het stuk is tot stand gekomen los van financiële kaders. De deelnemers vanuit het veld hebben de situatie en wensen in kaart gebracht vanuit de behoeften van het kind. Als gemeente hebben wij daarna de vertaling naar de financiële middelen gemaakt en keuzes gemaakt waar nodig.

1.4 De Adviesraad Sociaal Domein heeft een positief advies met aandachtspunten uitgebracht
De Adviesraad schrijft in zijn conclusie: "Het beleidskader vormt een stevig en samenhangend fundament voor de aanpak van onderwijsachterstanden in Meppel." Tegelijkertijd heeft de Adviesraad een aantal aandachtspunten meegegeven. Per aandachtspunt is een reactie gegeven en beschreven op welke manier we er gevolg aan geven. Dit is in een brief aan de Adviesraad beschreven (bijlage 3).

2.1 De middelen voor het bestrijden van onderwijsachterstanden (OAB-middelen) worden een Bijzondere Fondsuitkering
Op dit moment zijn de OAB-middelen een Specifieke Uitkering, oftewel een SPUK. Dit betekent dat deze middelen zijn geoormerkt en uitsluitend mogen worden besteed aan het bestrijden van onderwijsachterstanden zoals beschreven in de Wet op het Primair Onderwijs. Elk jaar wordt eind september bekend gemaakt welk bedrag de gemeente ontvangt voor het aankomende kalenderjaar. Deze SPUK wordt naar verwachting omgezet in een Bijzondere Fondsuitkering (BFU) per 1 januari 2028. Hierdoor zijn de middelen niet langer geoormerkt. Wij vragen de gemeenteraad om jaarlijks de volledige uitkering van het rijk beschikbaar te stellen voor het bestrijden van onderwijsachterstanden wanneer de SPUK een BFU wordt.

<u>Kanttekeningen en alternatieven</u>
1.1 De inkomsten vanuit het rijk zijn onzeker
De voorliggende beleidsnota bestrijkt 4 jaar. We horen echter elk jaar pas in september welk OAB-bedrag we ontvangen voor het daaropvolgende kalenderjaar. Voor de begroting van het beleid hebben we daarom een jaarlijks bedrag aangehouden dat iets lager ligt dan de OAB-middelen die we in 2026 hebben ontvangen. Het is mogelijk dat de OAB-middelen in de komende 4 jaar hoger of lager uitvallen dan het begrote bedrag. Bij een hoger bedrag hebben we een aantal activiteiten 'achter de hand' die we snel en effectief kunnen inzetten of opschalen. Bij een lager bedrag moeten we keuzes maken. In onze subsidieregeling '*Peuteropvang, Voorschoolse Educatie en Onderwijsachterstanden Meppel*' hebben we beschreven welke activiteiten 'optioneel' zijn en dus mogelijkerwijze niet langer gesubsidieerd zouden kunnen worden wanneer de rijksmiddelen ontoereikend zijn. Daarbij hebben we ook een afwegingsmodel opgenomen om te bepalen welke optionele activiteiten voorrang krijgen boven andere. Wel is het belangrijk te benoemen dat dit gevolgen kan hebben voor medewerkers bij partnerorganisaties die activiteiten uitvoeren ten behoeve van het gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid 2027-2030.

Financiële middelen en effecten

We ontvangen jaarlijks een specifieke uitkering (SPUK) in het kader van onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dit bedrag is de afgelopen jaren flink gestegen en ligt in 2026 op ongeveer € 589.000. In hoofdstuk 4 van het beleidsstuk is een verdeling van de middelen te vinden over de verschillende interventies binnen het beleid. Binnen een vierjaarlijkse planperiode mogen eventuele resterende OAB-middelen naar het volgende jaar overgeheveld worden. Tussen planperiodes mag dit niet en vordert het rijk de overgebleven middelen terug. De SPUK wordt echter naar verwachting omgezet naar een Bijzondere Fondsuitkering (BFU) per 1 januari 2028. Of deze financiële regels dan blijven gelden is onduidelijk. Wanneer dit wijzigt, zal dit waarschijnlijk meer vrijheid opleveren en de uitvoering van het beleid niet in de weg staan.

Inkomsten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
OAB-middelen	€ 540.000	€ 545.000	€ 550.000	€ 555.000
Overgeheveld van voorgaande jaar	€ 293.467	€ 220.100	€ 146.733	€ 73.367
Totaal	**€ 833.467**	**€ 765.100**	**€ 696.733**	**€ 628.367**
Uitgaven	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Icare toeleiding	€ 14.000	€ 14.500	€ 15.000	€ 15.500
Thuisprogramma's Welzijn	€ 57.000	€ 58.000	€ 59.000	€ 60.000
Subsidies voorschoolse educatie	€ 175.000	€ 180.000	€ 185.000	€ 190.000
Subsidie vroegschoolse coordinator	€ 55.000	€ 56.000	€ 57.000	€ 58.000
Jaarlijkse inspiratiesessie	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Jaarlijkse kosten Peutermonitor	€ 20.000	€ 20.500	€ 21.000	€ 21.500
Informatiedeling ouders	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
Personeelskosten gemeente*	€ 18.000	€ 19.000	€ 20.000	€ 30.000
VVE-medewerker Beatrix/Wies, Avontuur/Doomijn, Plataan/KOO	€ 75.000	€ 77.000	€ 79.000	€ 81.000
VVE-medewerker Kompas/Wies, Sprinkels/Partou, Gaarlandt/Doomijn	€ 75.000	€ 77.000	€ 79.000	€ 81.000
Uitbreiding OAT naar leeftijd 3 jaar	€ 26.000	€ 26.500	€ 27.000	€ 27.500
Uitbreiding thuisprogramma's in uren	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Schakelcoordinator Taalschool PO	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Overheveling naar het volgende jaar	€ 220.100	€ 146.733	€ 73.367	
Totaal	**€ 798.600**	**€ 738.733**	**€ 678.867**	**€ 619.000**

*In 2030 werkt de gemeente aan het nieuwe Onderwijsachterstandenbeleid voor 2031-2034, daarom worden in dat jaar meer uren gemaakt.

Integrale afstemming
Het conceptbeleid dat is voortgekomen uit de input vanuit het veld (zie volgende paragraaf) is besproken en gedeeld met relevante collega's van verschillende beleidsterreinen en de afdelingen financiën en advies. Hun input is verwerkt.

Communicatie en participatie
De nota is tot stand gekomen op basis van gesprekken met de pedagogisch professionals die in de kinderopvang met VVE-kinderen werken. We hebben 8 locaties bezocht van zes verschillende kinderopvangorganisaties. Daarnaast hebben we zes scholen bezocht om in gesprek te gaan met kleuterleerkrachten en IB'ers. Het conceptbeleid is tenslotte gedeeld met de bestuurders, managers en directeuren van het onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke partners. Aan hen is gevraagd om feedback te leveren.

Uitvoering / vervolgproces
Na vaststelling door de gemeenteraad wordt het beleid gepubliceerd en actief gedeeld met het veld. De uitvoering wordt hoofdzakelijk gestuurd door het verlenen van subsidies. Daarna worden de verschillende interventies tenminste eenmaal per jaar, maar meestal veel vaker, gemonitord en wordt er bijgestuurd indien nodig.

Bijlagen
1. *Onderwijsachterstandenbeleid 2027-2030: "Korte Lijntjes"*
2. Brief met advies van de Adviesraad Sociaal Domein
3. Brief met reactie op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein
4. Raadsbesluit

Achterliggende stukken
Er zitten belangrijke verbindingen tussen deze beleidsnota en de *Jeugdnota* (2023)

Burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Kastelein A. Maathuis